

СЛОБОДНА МИСАО

Претплата на годину 48 дина, ва Америку 3 дол.
на годину год. 2 дол. Цијене огласима и припосла-
ма по утврђ. тарифи. Рукописи се не враћају

НЕЗАВИСАН ПОЛИТИЧКИ НЕДЕЉНИ ЛИСТ
УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Сва рукописа се шаљу:
„Слободна Мисао“ Никшић — Црна Гора
Глебина у одговори уредника: СТ. ЦЕРОВИЋ
ТЕЛЕФОН БРОЈ 17.

Ц. Гора и пречански фронт

III

У ранијим чланцима констатовали смо, да је пречански фронт у основи својој аморалан и деструктиван а додајемо, да је и противустанован јер распаљује племенску мржњу. Подвукли смо, такође, сву одговорност Св. Прибићевића за његово зфирмирање; јер сматрамо да је овај фронт стварно и раније прикривено постојао, али тек са приласком Св. Прибићевића оживио и добио свој перманентни оквир те на тај начин, како бисмо рекли, легализован и постао за државу и народ спасан. Пречански фронт и његову недозвољену политику могао је да ослаби и учврсти само Св. Прибићевић, који је у ствари, са својом ранијом политиком нетрпељивости према браћи Хрватима и учинио да се овај фронт успостави и који је дојакшићим несимпатичним пандурисањем Србији радио свим силама на стварању југословенске Прусије због чега су Хрвати све више одсекали од државе, тако да нијесу чак ни учествовали активно у првим почетцима њеног стварања. Да нас ћемо извајети своје мишљење о томе, какво становиште има и треба да заузме Црна Гора према пречанском фронту.

Два су врло важна момента због којих Ц. Гора мора бити категорички противна пречанском фронту или ма ко којој другој политичкој комбинацији која у себи носи негирање великих народних тековина: уједињења Јужних Словена и њиховог духовног стапања. Први је моменат — историска мисија Цр. Горе, овог најизразитијег чувара завјетне мисли и борца за интегрално ослобођење и уједињење Српства, Југословенства и цијелокупног Словенства. Ниједном Србину из Црне Горе, који се није одрекао херојске прошлости и заборавио напоре и муке својих предака, нема мјеста ни у какав фронт који зауставља дефинитивно привођење крају најсветијих идеала Ц. Горе и Црногораца. Свака политика одвајања брата од брата и рад партија које су погубиле своје програме па хоће да живе од, несретном историјом, наслеђених болести, нема мјеста међу Црногорцима. Црногорци су се наречитије изразили још у почетку и овој су држави дали све оно што су имали а, сасвим у духу својих традиција, нису тражили ништа. Они нијесу имали никаквих себичних

момената и све су радили у духу њихове вјековне несебичне борбе, те ма каква политика, која меће битне интересе цијелога народа и нове државе, испод ситних, племенских и личних интереса не може наћи присталица у малој али национално широјој Црној Гори.

Други моменат, због којег Ц. Гора мора бити одсудно против т. зв. пречанског фронта, лежи у чињеници, да је Ц. Гора заједно са Србијом водила борбу за ослобођење потлаченог југословенског племена, да је у заједници са Србијом пришла Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и да је са Србијом патила и страдала за вријеме најтежих дана њених, те ако се већ мора одредити фронтално, Ц. Гора нема мјеста са гласачким масама Степана Радичића, који би са Црногорцима могао водити само каку политичку трговину српску ову коју је водио један Јован Пламенца, због кога су данас јуни југословенски казанаги несретних црногорских страдалица, а који никад не би имао ни смисла ни рачуна да осјети истинске потребе Црногораца и да за њих нешто учини. Стј. Радичић је и до сада само тјерао шегу са Цр. Гором и давање мандата једном бикротираним политичару црногорском (Др. С. Дрвенићу) није ништа друго доли тјерање шеге са народом црногорским, јер да то није неваљало тјерање шеге од стране Стј. Радичића, зар би он давао посланички мандат човјеку, чија је политика у Ц. Гори давно крахирала и осуђена као непоштена и неваљала.

Не, пречански фронт не носи добра ни крајевима које представља, а камо ли Ц. Гори којој је толико потребна једна поштена и паметна политика општег подизања. Пречански фронт са Ц. Гором, како рекосмо, може само да води прљаву политичку трговину и посланицима из Ц. Горе тамо нема мјеста, јер је Ц. Гора сита политичке и партиске трговине, која је до сада много коштала. Ц. Гори је потребна политика рада, политика економског подизања њеног заборављеног и запуштеног сељака, који у дубинама своје душе не носи ничега неваљалог и непоштеног да би могао имати везе са политиком разних југословенских народних кошара. Сва она грађа која се дигла против Србије од стране пречанског фронта,

уперена је сасвим разумљиво и против њене сестре по крви и мукама, Ц. Горе, према томе, ако се мора прилазити каквом фронту, логично је да Црна Гора приђе свом, назовимо га, „балканском фронту“, ма да Ц. Гора, заједно са Србијом, мора одсудно бити против свих фронта и спроводити интегрално југословенство, ићи стопама историје, трасом коју је са уједињењем обилежила млада и широко југословенска Ц. Гора са својим несебичним вођом. Црна Гора је бацила себе у темеље нове југословенске државе без икаквих резерва, она је у својој политичкој честитости пришла свим бићем новој држави и од тад почела да живи новим животом, који ју је из темеља потресао и крвљу промјењу обилежио. Покушај разних политичких трговаца, било црногорских, било осталих југословенских, да је политички корумнирају, злочин је без граница. Широко и несебично Југословенство Ц. Горе треба да буде узор свима политичарима а никако предмет политичке кошкарске игре, која нам је пројектовала толико лепих народних тековина и довела у питање плодове дуге и мучне борбе.

М. К. Каваја.

Црногорци у причама

Војвода Илија и његов кум
Војвода ипо Илија Пламенић био саморан — без порога. Са сердаром Бушором на Црмцима био је кум јер је крстио Бушорова сина Милоша. Сердар Бушор умре и сердарство по наследству приђе на сина му Милоша. Овај анегдоти да његов кум војвода Пламенић има добро и маче, а нема порога једном приликом рече војводи Пламенићу:

Правосуђе и судије у Црној Гори.

Често се у посремној штампи пише и критикује данашње правосуђе у читавој држави, па и у Црној Гори. Нема сумње да објективна критика бива корисна и по правосуђе, али ипак озбиљној критици мјесто бива у научним правним часописима, јер треба имати довољно знања и такта, па тек онда упуштати се у критику судства. Вршати правосуђе није лака ствар, а нарочито је тешка улога судије у Црној Гори. Црна Гора је посебно правно подручје, али такво законодавно подручје у којем недостају многи закони. За вријеме Црне Горе, као самосталне државе, почев од 1902. па до 1914 год. доведено је било више закона, а од тада, па на даље, застало је са законодавним радом. Послије уједињења донешен је мали број закона општег значаја за сву државу. Неки закони бивше краљевине Србије проширени су вјеројатно, или у својој целини и на територију Црне Горе, али сви закони у многим својим одредбама нијесу могли бити примијењени у суђењу, јер су

На врху пакета место соде
МАГНА
регуларно
варење
улази у апотеку
1 омот Дина 4 у апотекама

— Куме, ши си се што ископао и немаш никога ближег од мене, па би добро било да ти још за живиша све што имаш што имаш пренесеш на мене.
— Војвода погледа своје куме и рече: Кажи ти и два леда (уаречница војводе Пламенца), интесам се ја ископао, но се ископао добри сердар Бушор који је шебе шаквога родно.

Дошло Господар у Никшиће. Једне га ноћи заболѣ зуб шакво јакѣ, да га науки одмох извадиш. Перјаник позове ондашњег варошког лекара Марушића. Лекар се толико уплаши Господарева чамеда, да му клијешта исподше на руке и подше пред коге Господарева. Господар видѣћи плашљивог доктора, испусти га, а кабадахији Нику Марушићу нареди да позове Јевта Милешина Наволина, који је тада био окружни начелник у пензији, јер му је он неће пред Бушором битику невадно један зуб без напора. Кабадахија Марушићовић проврати Јевта, и каже му да са Господаром. Јевта се лигиче обуче се узме клијешта и пође у кулу шропца Маша Чокића где је Господар ситанова. Уђе у његову собу и наваје му: Добро — веде Господару! Чим ми се да ти тој зуб поздрав. Некако вачше — шакво Господар знаше Јевта, није сам му ништа право учинио — одговори Господар.

Сједи Господар рече Јевта. Господар сједи. Знам Господару, да ми барем шаквој плашњи. Ово му је јетко проговорило је био у неваљалица за Господару. Чим је Јевта жетко клијешта на зуб Господарева, Господар се шрже и рече: Јевта Јевта да се види тошак се преседа на ме сад не боли.

Мило ми је вако Господару... А зашто Јевта Вако Господару знаше што се ми мене барем преседа једном, као је од тебе сто црта.

томе сметају чењеле варочите одредбе закона о устројству судова за Црну Гору, са нарочитом компетенцијом суђења. У Црној Гори има и таквих институција, овде мислим на поглавства, која врше судску власт, премда им таква власт није додијелена ниједним законским прописом. Имовинске спорове из наследног и породичног права судови имају у многим случајевима да решавају према обичајном праву, позивање којег у сваком случају, није тако лака ствар, а нарочито за судије које је још школа у њиховим младим годинама од народа одвојила. Грађанин судски поступак непотпуно је и недовољан за данашње судство у Црној Гори, а она се да формална страна у суђењу служи већом гаранцијом за правично решавање материјалне стране у спору. За Црну Гору има својих лепих закона о стечајном и извршном поступку. Све ово чини да сви овачи крдем законодавству, судство у Црној Гори припојан бива да многе законске одредбе повуцава

примјеном објави или судске пражње — у којима се то коме судија у вриште може сачува. У недостајку ових судија припућен бива тражити решење појединих питања у правној теорији — правним принципима.

Из овог изложеног свако може појмити у колико тежка бива улога судије, која је позван да суди по законима и да тих закона нема. Оријентација за судију у суђењу много је поволјнија и лакша у овим правним подручјима, у којим је законодавство потпуније.

Социјалне потребе друштва и појединачно често се разликују, а са њима и потребе у суђењу. Ако пак овим потребама не будете излазили у сусрет и не будете ли решавали сукобе интереса између појединачно, то не можете имати уређених односа уређеног поретка у друштву и држави. Дакле, имате назрела социјална и друга економска питања, која експлозивно захтијевају пред судом у споровима појединачно своје решење, а поред тога имате непотпу-

не закове — непотпуно законодавство што нема сумње доводи судију у тежак положај у изрицању пражње.

Данас судови и судије у Црној Гори скоро не могу решавати појединачна питања, без библиотеке, правних књига и уџбеника професора, из којих судија у недостатку закона мора црпити правно знање. Има и других чињеница које чине још тежим вршењем правосудја, али за сада о њима нећемо говорити, јер је довољно и ових све изнених, па да се може схватити сва тежина улоге судије у вршењу правосудја у Црној Гори.

Али, ипак, поред свих ових невоља за судство у Црној Гори може се рећи, да је сада постоје уједињени, боље него ли икада што је било у Црној Гори. Судије и судови могу пријешити, али те грешке ипак остају грешкама и ништа више. Судови и судије у Црној Гори стоје на достојној мералној висини, а то ипак данас служи највећом гаранцијом за правосудје В.

Црногорци и политика:

Двострука Ђемовска комедија

Није потребно више писати о збору на Пољу Ђемовском. То види данас цео свијет да је то обична лажна комедија. На страну што се сазивачи збора не смију приказати народу, нити как саопштина програм збора, они су сами и онолико колико су објавили о збору приказали га као збор зашау. У броју 79 „Гласа Народа“ који више не представља гласило јавног мишљења већ обичан плакат за објаве шарлатанских схватања, клевета и увреда неколицине политичких занешањака пријан је 9 јула изашао дан збора на Ђемовском, а у истом броју крупним словима дата је вјест, како ће нарочити акцијони одбор одредити посебним проглашењем: тачно дан, мјесто и т. д. Као што се види ту „Глас Народа“ објављује један збор за свој рачун, а акцијони одбор који се тек тражи има да објави други дан, а може и исти.

Ми сви знамо сазиваче и њихову неозбиљност и ово нас не изненађује. Али да ће се отићи толико у лаж и комедије нико није вјеровао. Објавише Црногорцима погажено „дрво“; погазише све што је до сада урађено и бацише једну тешку оптужбу на заповијешање Ц. Горе од људи из Србије; обећавају да ће се на Ђемовском Пољу ријешити нови живот Црногораца. А знате ли ко треба да буде на челу ових црногорских занешањака, који осуђују све и свакога? Главом један политичар Србијанац који се зове Милас Петровић! Црногорци су чули за Н. Петровића и ми га знамо. Част његовој старости и његовој борби у старе дане. Али да он може и има снаге и способности да буде носилац „црногорских права“ на Ђемовском Пољу то је једна од највећих савремених политичких комедија; а још мање да Петровић као стари човек може да буде на челу покрета каквог желе сазивачи збора; да се не зна шта се хоне и шта се неће или да представља нови демократски дух у држави и то је политичка шаљива игра којој нема равне; а изнад свега Црногорци се приказују у политици живота „дасљедни“, „дизано дубоки“ и људи „политичких“ комбинација. Осуђују на све стране партије, а овамо на збор позивају и са радошћу идијотски објављују долазак једног од радикалних вођа Настаса Петровића. И ако неће доћи, али је карактеристично за Црногорце у политици.

Било је у Ц. Гори биједи и мизерије; било је политич. гамена и авантуриста до хохштауфелства, али свих политичких факира није ни фантазија књижевни могла створити. Зато Црногорци нека се не устругавају да дођу на Ђемовско Поље, да их виде и чују, јер оваква политика се не смије водити више у Ц. Гори. Једном треба учинити крај политички авантура, обмана и бајки. А зна се шта је народу дошло Јован Пламенац, „Гајета“, комитска акција и нерерално сналажење Црногораца у политици. Ако има за кога речено је . . .

М. Р.

Само у Црној Гори

у пажњу Краљ. Влади.

Имали смо као ико разних невоља на овом, раније граничном а сада забаченом и неприступачном крају, али оваквих невоља и биједи кажу није никад било. Она је достигла кулминацију ода када смо се најмање надали?! Не говори се о општој биједи, која услед невољне године обузима маха у цијелој земљи. Она је заједничка природна недаћа коју смо као и свагда готови сносити са пуно стрпљења и без роптања. Али кад је ријеч о великим недаћама и биједима потенцираним до максимума крајном непажњом и немарношћу позваних државних органа и њихових надлежних, које трпи овај крај, како изгледа, мимо иједног, сувише је жалосно и сваке осуде заслужно! Зна се, да је овај крај од најближе железничке станице, а преко великих серпертина, удаљен више стотина километара, а да му је главно и једино саобраћајно средство пут од Колашина ка Подгорици, преко којег једино може доћи жито за прехрану народа овог краја у овој непажњено оскудној и гладној години. Тај се пут сада налази у најгорем стању, и то на жалост сада, кад је његова опште најнеопходнија за превоз жита гладном народу, а које ни

откуда ар го добити неможе. Да је трагедија виша и катастрофа од гледи неизбјежнија сад је потпуно и забрањен саобраћај ка Колашину, кажу због рђавих мостова?! Не оправдати пут а не утврдити мостове змус, кад је вријеме за рад било најпогодније (јер је зима била незапамћено добра) и тим не дати и могућност зараде сиромашном народу, него чекати, да се до овог безазлазног и жалосног стања дође, а и да не говоримо о вишим радницама, који стоје на мртвој тачки на путу Колашин — Мојковац, — то је више него страшно! Сви вапаји на надлежним мјестима на све стране остају узалудни. Ово је један јавни скандал од немарности позваних, кад се тиче живота и опстанка читавог једног краја, који због тога хоће да скапље од глади. Има ли још кога, да о овом поведе рачуна и узме на строгу одговорност оне, који су до овог довели, или ће и даље такви ову земљу подривати својим нерадом и несавјесним радом, нека то рекну наши народни посланици у Београду. Колашин 9. VI 1928 г.

Јанко Тошковић
— обл. посланик —

Враћање Русије

Русија напушта револуц. теорије и прилагођава се животу.

Последњих неколико мјесеци сва европска и америчка штампа почела је да непристрасно пише о приликама у Русији, јер, после прогона Троцкога са осталим екстремистима, прилике су се у Русији толико гамијевиле, да ни на најназаднија капиталистичка штампа нема више потребе да изврше факта.

Наша домања штампа такође доноси дописе из Москве о новим приликама руским. Из свега онога што се у новије доба пише о Русији, јасно се назире, да су све теорије комуниста пале пред стварношћу живота. Живот је био јачи од свега и он је све побиједио: Материјалистичко сватање живота и људи потпуно је пропало, јер човек није машина а живот је изврсан однос живих а не мртвих бића. Комунизам није водио рачуна о душевним диспозицијама људи и то је увидио Сталин после чије је побједи живот у Русији отишао природнијим коритом.

Русија се враћа себи и напушта мало по мало све немогућности претјераних комунистичких теорија. Увиђа се да екстремско ослобођење човека није довољна гаранција за његов општи напредак и најзад да то није био и једини циљ руске револуције, која је претпостављала да запуштеном руском мужику треба дати само хљеба а с друге стране да треба оборити трагове старе руске културе. „Без културне револуције нема ни привредне револуције“ — то је најновија парола која је бачена у народ од стране управљача Русије, чиме се у осно-

ви признаје да једном културног народу и не треба социјалне револуције и да се велики културно-привредни проблеми могу решавати и без крвавих револуција.

Русија се данас враћа себи. Подиже се, као никад прје, индустрија, трговина, банкарство; признавање приватне својине развила се и приватна иницијатива. Комунисти Русије, који су до сада довољни сувише, а своје зирале заједничким каскама, по најновијим одлукама имају права да улажу паре у банке на чување и да живе као и прије револуције. Обновљају се све старе „буржоаске“ врлине, почињу се носити луксузна одјела без рубашке, не одје се више почаст прљави и разбарушеним главама и почиње се обраћати пажња на часту кошуљку. Разне читаонице и по војнички уређени клубови вијесу у стању да држе радике на окупу и отворене су на свакоме крају старе руске кафане, које раније данас најрадије посјећују.

На свима пољима живота и животне дјелатности осјећа се враћање старости и данашња Русија корача стазама које утире живот што значи да излази из фазе револуције и улази у фазу животне реформирања.

Русија је, најзад, после свих тешких искушења у које је бацала револуција, на путу да створи један солидан и умјерен демократски систем под којим живе данас сви културни народи Европе.

Изјава Г. Каваје

Написао сам за „Сл. Мисао“ три чланка о „Ц. Гори и пречанском фронту“. То сам учинио највише због тога, што сам осјетио, да из вјесни наши јавни радници желе стрпати и Ц. Гору у пречански фронт, где њој апсолутно нема мјеста. Чланци су били нумерисани са римским бројевима и чинили су целину. Миђутим прје него су сви штампани, и одмах после првог дијела (који је био случајно непотписан) регистро је мој пријатељ М. Дукађинац преко „Гласа Народа“ Његова реакција на први дио је сасвим разумљива и постекла је из истих побуда из којих сам ја написао сва три чланка. Можда је развијене моје тезе о одбрани интегралног Југословенства било мало грубо, али је Дукађинац морао причекати крај и реагирати тек кад добије у руке целину, јер је он најбоље знао докле мене интересира наша партиска политика, и због чега сам писао ове чланке. Наравно, далеко сам од љутње да ме је Дукађинац и лично напao, јер мене наша политичка интересира само докле, док почне да независно пројигрива опште националне тежње не за рачун партијских обичних шифара, те ми ни овај напад (оји вјероватно није био ни уперен против мене) не би раскупсао перја јер сам далеко од икаквих политичких — партијских претензија.

Марко К. Каваја,
новинар.

Успјели слет

Кратак извјештај са првог слета жупе „Његош“

Као што смо јевили, у прошлој недељи одржан је на Цетињу први соколски слет новоосноване жупе „Његош“. На слету је учествовало око 800 вјежбача свих категорија а заступљена су била друштва из Херцег Новог, Тивта, Ђеновића, Котора, Будве, Бара, Подгорице, Цетиња и Никшића, који је послао највећу репрезентацију од преко 120 чланова са 20 парадних одора, те је из њених редова одабран и стјегиноша жупе са своја два дјевера.

Госте је дочекало грађанство Цетиња са соколима и рјвносним

старостом Жупе. Дочеци су били усрдни и помпезни. Цетињани као увијек гостољубиви тако да су учесници слета одушевљени дочеком у старој црногорској престоници.

На слету су учествовале двије соколске фанfare из Боске и музика Зетске дивизије. Поворка је прошла градом уз пратњу музике и цијелокупног грађанства, које је са ову свечаност било нарочито припремљено. Пред општинском зградом поздравно је у име сокола Цетиње подгариста Жупе брат З. Орелић на што је дивним патриотским говором одвратио соколима у име града председник општине г. Милошевић. Пред зградом Обласне Скупштине говорио је брат Ј. Секуловић а одговорио соколима председник обл. одбора г. Радоњић, честитајући новој жупи њен први и успјели слет.

После поворке отпочеле су на Обилића Пољани успјеле соколске вјежбе, где су се нарочито истакли са безвредном дисциплином и окретношћу морнари са Ђеновића са сјајним начелником братом Ковацем.

У вече је одржана свечана соколска академија у општинском парку коју је отворио брат Драг. Тодорчевић, помоћник ком. З. т. Дивизије Области, говорећи о великој и светој улози соколства код нашег народа. На академији су изводили соколи неколико простих вјежба, а између осталих, никшићски соколи су вјежбали композицију свога начелника А. Барбарића: „Сердар Јоле“, која је симпатично пропраћена.

После академије настала је на отвореном простору играња, пражње ватрометом; присуствовала је скоро сва варош и искрено помогла те је овај први соколски слет жупе „Његош“ истински успио и показао да је соколство у Зетској Области највеће примљено код народа где му је домен рада широк и велики.

Наша варош нарочито благодарност дугује никшићским соколима, јер су је фактички достојно и часно репрезентовали на слету где се састао цвијет омладине Зетске Области. СТАРИ СОКО.

Порекло и прошлост становништва у Дробњаку.

Г. Андрија Лубурић најпознати савушњачки народних песама и испитивач наредна херцеговачких и црногорских племена и један од ученика пок. Цвијића одржао је 19. пр. мјесеца у Географском Друштву на универзитету предавање о пореклу и прошлости становништва племена Дробњака.

У току више година г. Лубурић је испитивао своје наше интересантно племе, па је резултате својих испитивања изложио пред члановима Географ. Друштва.

„Дробњаци су, отпочео је своје предавање г. Лубурић, племе које се налази у црногорској Херцеговини. Са севера граничи Таром, а од југа Никшићским Пољем и Никшићском Жупом, од којих их одваја планина Војник са својим огрнцима, која се протежу у правцу Гацкових Грета. На западу је племе Пива, од које их одваја Дурмитор са својим огрнцима; која се протежу на север у правцу Таре, а на југ до плани. Војника. Од истока граничи Сињавином и Јаворјем. Земљиште је у сливу Дрине и састоји се из неколико котлина и простране висоравни Језера. Североисточни крај назива се Шаранцима, а висораван између Дурмитора и Таре, Јаворјема, Села Малинско, Струг, Сеоца и Сировца зову се Ускоцима по становништву, које их је недавно населило. Сада Дробњак има природне географске границе. У старије доба дробњачке границе биле су много шире и тада Дробњак није имао природне географске границе. Зна се из предања и докумената да се Дробњак према Никшићу простирало до великог града Оногоста, који се налази на средини Никшићског Поља. Граница према југу тог дела Дробњака ишла је линијом: Грачаница—Требјеса—олтар Петрове Цркве—варошки Поток до у реку Зету. Према истоку граница је ишла до линије Дажник—Тачевско Брдо—Градац—Грачаница—Требјеса; а на западу до линије врх Војника—Олретине—Шивачко Жудло—село Границе—Перај До—Зета.

Добар део данашњег горњоморачког земљишта припадао је равније Дробњаку и његова граница ишла је линијом: Гацкове Грете—извор р. Мораче—село Гоанице—Малешевски Поток—брдо Врмац и даље на север. Према овоме данашња горњоморачка села: Крања Јела, Левчишта и Добродо припадала су Дробњаку, а тако и планине Лапа, Јаворје и део морачке Сињавине. Ово земљиште изгубили су Дробњаци у току 13. века. Границе према Никшићу почеле су се сужавати још при крају 14. века и то сужавање ишло је столећима и пратено је крвавим борбама и најпосле је завршено 1860 пресудом црногорског сената. Из ових података јасно се види, да ниједном од племена: Дробњака, Оногостана, Реџанана, Бањана и Горњо-Морачана није имало пре доласка Турака природне географске границе и да географски моменат није ни; колко утицао на формирање првих српских племена у области старог Дукљанског Подгорја. Дробњаци се први пут помињу 1354. Поп Дукланин, познати наш писац из друге половине 12. века, помиње Жупу Комарницу, која се данас налази у центру племена Дробњака.

Данашњи Дробњак према статистичким подацима из 1925. броји 2328 кућа са 10.995 душа. Ово становништво има данас 319 породица, на то јест породица или родова, како их неки зову. По својој пореклу својој данашње становништво дели се на три групе: Новљане, старвје уселенике и ускоке.

Новљани су најстарије становништво, које је и формирало дробњачко племе. Они су се као племе и до-

селили на Балкану и „издушили“ у сливу Херцеговину, како каже традиција, из околине Травника, где су мало времена становали. У време њиховог досељавања у Херцеговину су затекли Матаруге, старо становништво, које се пред српском навалом повлачило северу и истоку. После велике победе Новљана и других српских племена одржане над матарушким краљем Сумором у Невесињу. Новљани освоје земљиште до линије Чемерно—Маглаћ—Дурмитор—Одраг у Сињавини, а на исток отприке до линије Одраг—Журић—Прекорница. Тада се Новљани населили на пространо бањској висоравни и освојено земљиште поделе с осталим српским племенима. И сад се у народу памти шта је тада припало коме племену. По овој подели Новљани добију пространо земљиште између реке Пиве и извора Морачина, а на север и југ до поменутих линија. За неко време становали су на бањској висоравни, а земљиште данашњег Дробњака служило им је за испашу. Пошто се уопште у приликама земљишта и оснажује један и то већи део племена Новљана преселили се у дотадашња Катуншта, а мањи део остане на бањској висоравни. Ово пресељење било је у VIII веку. Овај део Новљана који је остао на бањској висоравни доцније се по некое бачу називе Бањанима. По Троншцу тај бан живио је у 800. години. Они за планину задрже Дурмитор са свим подинама и земљиште данашњег пивског племена, које се протире до реке Пиве а на север до Милегоре и р. Сушице.

Прво се у Дробњак настале пет породица. Они једне јесени не хтеду одићи у Бачу и напустили Дробњаку, пробајући да ли ће их напусти Кричи. Идуће јесени ту остану и друге многе породице и тако се формира данашње дробњачко племе. И данас се тачно зна, које су породице од старих Новљана. Њих има 118 са укупно 1122 куће. Они и чине јадро становништва до мало времена по досељању Новљана дођу у сукоб са старосидилачким племенима Кричима, које је насељавало земљиште између реке Таре и Лима. После дугог и крвавих борби претерају их преко Таре и на овој страни добију стратегијске границе. О тим борбама забележио сам врло много детаља. Тада је Новљане предводио војвода Лапац Косовчић, а Криче војвода Калок. Из тих борби и остало је име Дробњаци, а доцније се по њима и прозвало место у коме станују. Традиција нам је сачувала имена неких породица које су се тада доселиле, а та су: Косовчићи, Мандићи, Валотићи, Косорићи, Добриловићи, Церовићи, Козлине, Вуловићи, Вуконићи, Милутиновићи, Капабићи, Србљановићи, Милошевићи, Владојевићи, и Златнопојасовићи. Од свих њих стара презимена сачували су само Србљановићи, Церовићи и Вуловићи. Од њих су најбројнији Косовчићи, који сада имају 27 разних презимена и броје 177 домова.

Прошлост неких новљанских породица да се пратити до доба досељавања. Тако се знаду имена ових који су их довели не само у Дробњак него и у Херцеговину. Косовчиће је довео војвода Лапац, а Косориће кнез Симеун. Не може се сазнати да ли су Новљани у време насељавања у Дробњаку били у каквом сродству, али и ако су то је било врло давно. Само се из општег предања зна, да су Церовићи, Вуловићи и Косовчићи од три рођена брата, али су се они били раздвојили на много времена пре свог доласка у Дробњак, јер су тада све три ове породице биле бројне. Традиција памти многе војводе од Новљана у време пре Косова. За Козлине веле да су имали седам војвода, Косорићи пет, Мандићи јед-

ног, Пауче три и Косовчића Лапац и Орлибана Страњани, који је веле, живео у време подвиза морачког манастира (1252) Десимиринић с-гранак Косорића, тако изаша војводи Деси, памти се у дробњачким књигама још 1376.

Уселиницима називам оне породице које су се доселиле међу Новљане да око 1780. Њих имају 32 породице са 356 кућа. По времеу досељавања најстарији су Перовићи (Курепи), који су дошли исте године над и Новљани, али се не зна одакле; најмлађи су тепачки Поповићи, а најзнатнији су Караџићи и Шибалије.

Ускоци су оне породице које су од крви ускочили у Дробњак у међувремену 1780—1883. То је доба великих буна у Херцеговини. Они су у ратно доба и из равних крајева ускочили у Дробњак ту се наставили. По броју и важности најзнатнији су шарански Милошевићи, који се деле на Шаковиће, Кнежевиће, Анђелиће и др. свега 15 породица са 154 куће. Њихова прошлост и пасови дију се пратити до Николе Милошевића, који се редио у Биљешкој Плани око 1556. Он се преселио у Плану код Колашина око 1576. године. Његов син војвода Радич позната је личност из времена Грданових покрета. Помрне се први пут 1598. а посљедњи 1615. Његов син Никола учествовао је са својим Плањанима при освајању Рисна 1649. До око 1782. стигли су у Плану код Колашина, а тада се преселили у Шаранце у Дробњаку. Друго једно братство исто тако јако и бројно јесу Требјешани са својим рођацима. Они су потомци војводе Гаврила Никшића, рођеног брата познатог војводе Грдана. Разурили су се из Требјесе код Никшића 1789. и мало доцније (1796) доселили у Дробњак.

Један део ускока населио се у Шаранцима, а други већи део населио је тада пуста дробњачка села: Малинско, Струг, Сеоца и Сировец. Ускока је било и по другим дробњачким селима. Они данас броје 850 домова и деле се на 169 породица. Воде да се двоје од осталог дробњачког становништва.

У погледу уселивања и иселивања Дробњак је увијек био и активан и пасиван. То је долазило отуда што је Дробњак природно богат, а за турско доба увек је био у борби с Турцима и ускоци из равних крајева налазили су у њему уточишта. Када овоје сталноме приливу додамо да се дробњачко становништво у след здраве климе и добре хране јако множило онда је разумљиво, да је морало бити и сталног одлива и иселивања. Највеће познате емиграције из племена биле су 1720, 1812 и 1816, а било их је у сва кој доби. Предање каже да је приликом неке велике сеобе 70 дробњачких свештеника заједно пошло из цркве у Мокром.

Ја сам на основу предања, нар. песама, трагова у топонимским називима и литератури, на рачунајући ту радове о „насељима“, утврдио да се из племена потпуно иселило или изчезло 103 породице. Међу њима су и војводске: Козлине, Калужеровићи и Томовићи. Д сетак од њих помињу се у дробњачким споменцима из 14. и 15. века. Испитивачи насеља нашли су уселене Дробњачке по свим нашим земљама и свуда они с поносом истичу своје порекло.

(Крај у идућем броју)

Наша школа.

Подизање и издржавање школе. Приликом годишњег збора учитеља окр. никшићског чуло се је до та лепих говора. Сви су једнодушно тражили корјенити измјену данашњег просветног система и поврвкучу учитељског стања.

Наше је скромно мишљење, да наша просветна реформа треба да почне од темеља, од основне школе, пошто је ова најкориснија и

најпотребнија нашем народу, и нарочито сељачком staleжу, која у свом селу нема школе, а, ако је има, она је биједна и жалосна. — Многе су смјештене у неким кућним црквама, које су обично подигнуте на каквој каменитој гл. врши, близу истока и поред путева. Реткост је да која има своју башту и ограђено двориште. Када погледаш зграду за коју ти веле да је школа и пред коју си стигао, одмах ти се нехотиче изберу боре на чело, јер се види дећи спелашност, цијени њена унутрашњост и одмах падну на ум Ђурићеве ријечи: да овдје најбоље суконо потамни и најздравије лице поблиједе.

Уђеш ли у школу, прво пада у очи учионица мале, ниска и тамна — мрачна. У највећем броју ти не би могао да се усавиши — ниске су, мрачне су, пак за то што малом имају мале проворе. Површина четири провора код једне школе износила је 0,64 м кв. а запремина учионице 56. 53.7944 м куб. Када се овај износ подијели на 21 ђака, онда излази да на једног ученика долази 2. 692.285 м. куб. Пђава врата, једнокрилни провори, нераван патос. Када дуне мало свјежии вј трић изавезади те својом свјежином у средини учионице. Велики број школа нема станова, намјештај најприметивнији. Неколико школа неколико књига. Наставних средстава врло мало. За друге школе то су шпанска села.

Ево вам дакле најједније слике неких наших школа. Зар кад ни учионица немамо каквих треба зашто онда тражити још и радионица? Зар то не би била пропаст овакву омладину затворити у прашљиве учионице и радионице?! Хоће ли лети за девет мјесеца да поправи своје здравље и сздраве од какве болести, да би могли озет радити у школу?!

Ова жалосна пејза која упропаштава нашу дјецу, која не само да у таквим зградама губе своје здравље, него ту се стварају клице за све заразне болести, које се равно се и по селима. Могла би се отклонити кад би подизање, издржавање школа и других просветних установа узела сама држава. Основна школа мора се одузети из руку општинских. Зашто је само основна школа остављена општини, да се она о њој брине?!

Желети је само да се гласу нашег учитељства и гласу свију пријатеља народне просвјете, наши најближни фактори што прије одолаву. У решењу овога тако важног питања, које долази у ред најпречих народних потреба, видјетемо колико је њихово редољубље, колико им народна ствар на срцу лежи.

У овоме кратком чланчићу разумије се да није исцрпно насликано тешко стање школа и учитеља.

Атанасије Вељовић

ИСТРИ

Наша мила Истри, земља поробљена,
Тоне твоја једна горам' Велебиша
Олјекује земља неба васнона:
„Југославски роде за саасењ хишај!“
Чумо ти нашој Истри поробљена,
Како шебе запад шужној ланце лује:
Културни варварин двадесетог века,
На свешинју твоју како гнусно аљује.
И шебе ће милој брао ускрс доћи:
Кад ће наше храбре поносне армаде.
Зброчиш дубоко кроз грдане шнаје.
Слободарку песму чућеш с твојих брда:
И двоглави ор'о заблесташе шода,
На шавме Јадрану огледалу сјајном,
Да узграби алашан кошур од рубина.
Излечинеш брао, луше ране своје
Тоне твоја једна горам' Велебиша
Олјекује земља, небо васнона:
„Југославски роде за слободу хишај!“
Сценче, 1928. г.

РАДОЊА Т. МАСЛОВАРИЋ.

Краљ. С. Х. С. Повл. Књижевна
Браћа Каваја Никшић
трговина школ. и канц. материјала

Патриотска друштва.

„Јадранска Стража“ под Директором.

Недавно је у Жабљаку основан мјесни одбор „Јадранске Страже“. Ово је сачињено лијеп и некавалан примјер једног малог и сиромашног мјеста у нашим планинама, а заслуга тамошњих учитеља, других чиновника и осталих свјесних грађана.

За ову сврху заказана је била и ако не на вријеме објављена, скупштина грађана оснивача дана 5. о. мј. Скупштину је отворио г. Милан Церовић, учитељ, који је објаснио циљ и значај друштва „Јадранске Страже“ и предложио оснивање мјесног одбора, што су присутни једнодушно прихватили. Затим је г. Мил. Радоњић, учитељ говорио о односима са Италијом у вези са последњим цагањима, па је онда предложио Управу Мјесног Одбора: за предсједника г. Мил. Церовића, учитеља; за пред. г. Гавра Остојића, пред. општине, за секретаре г. А. Милића, стар поште и Бл. Калуђерића, учитеља и за благајника г-цу Олгу У. Шавлићеву.

У управни и надзорни одбор и забрани су и ови угледни људи и домаћини: г. Рашо Караџић, Јаков Ковачевић, У. Остојић, М. Обрадовић, Јов. Вуковић, уч. Јеврем Крастајић, дјел. општине, М. Лушевић, П. Касалица, Р. Шорвић, Драган Новосел и Р. Шибалић.

Истог дана уписано је око 40 чланова. Општа је жеља и расположење да се не остане на почетку већ да се приступи једном интезивном просветном раду у овом крају. Мјесни одбор „Ј. Стр.“ организовати ускоро и своју — народну књижницу и читаоницу.

Било би лијепо и племенито по моћи оваква и слична друштва, нарочито у малим мјестима гдје наше друштво пропада проводећи вријеме у равним, често штетним и некорисним радњама и за себе и за друштво. Ж.

Видовићев клуб у Колашину

5. јуна о. г. одржато је предавање: „Куда води Видовићев Покрет“, пошто Видовићев Покрет није био познат у довољној мјери присутнима.

Посље одржатог предавања прочитана су правила клуба, а посље приступило избору управе. — За предсједника је изабран г. Ј. Симоновић, протјерј. Даље у управу су ушли г. Ј. Вујић, шк. надзорник, као потпредсједник клуба, Радомир Радовић, учитељ за пословног, Гавро Бошковић за акционог секретара и Мишо Марвић као благајник.

Предсједник заједно са секретаром извршио је доцније упис чланова, којих је било више од четрдесет. Р. Р.

За подизање школе на Жабљаку.

Захвалност народна добротворним приложницима.

Наш земљак и пријатељ Милован Н. Церовић, сада у Канади, приупио је код браће Црногораца у Америци и послао нам за обнову сагореле школе 117 долара.

За ову хуману установу приложила су ова браћа и то: по долара 20: Станко Караџић; по долара 10: Милован Н. Церовић; по дол. 5: Вуко В. Вукашевић, Коста М. Ковачевић, Милун Мрдаковић, Благо Мирковић и Божо С. Поповић; по дол. 3: Митар М. Илић, Томо М. Бурашевић и Васо Д. Ковачевић; по дол. 2: Миле Ј. Ковачевић, Крсто Ј. Ковачевић, Васо М. Мачковић, Алекса Б. Ковачевић, Владо Т. Ковачевић, Драшко Сузина, Нико Марковић, Љубо Лекић, Марко Ђ. Ђоговић, Алекса Пиндовић, Љубо К. Вучераковић, Душан К. Вучераковић, Петар С. Јањевић, Драгутин Љ. Врбича, Милан Егић и Јован М. Лекић; по дол. 1: Милеико Т. Павлица, Јово Делић, Стеван Бандић, Јован П. Илић, Лазо М. Грковић, Петар Д. Чанковић, Милош С. Прибић, Петар И. Орловић, Никола И. Штула, Мане С. Манчиловић, Раде Б. Радковић, Димитар Поткоњак, Милан П. Поцара, Миле Д. Марић, Душан Пашаћ, Петар Р. Ковачевић, Андрија С. Ковачевић, Илија М. Ковачевић, Јован М. Милошевић, Никола Б. Ковачевић, Мило Б. Печурица, Мило С. Машеновић, Никола П. Деччевић, Илија С. Сјеклоћа Јанко Р. Падковић, Божо С. Бјегдовић, Илија Д. Ллатовић, Буру М. Шиваћ, Невина Г. Вуковић, Мартин П. Машановић и Митар Ђоковић.

Објављујући имена племенитих приложника чијом ће се помоћи подићи из згаришта наша школа, Одбор школе жабљачке шаље им своју братску захвалност и поздрав; живели, браћо.

Школ. Одбор у Жабљаку

Приређујте сами содаводу!
једноставно, хигијенски, јефтито. „СПАР-КЛЕТ“ сифонска боца омогућује са једним капсулом угљичне киселине приређивање 1 лт. сода воде, шампена и других освежавајућих пића. Неопходно потребно за кућу, особито за **кафене, гостине и хотеле.**
Заступство и продаја: **МИХАИЛО ДУВЊАК**
НИКШИЋ
Див. 250.—

Стављам до знања
поштованим муштерјама и потрошачима да сам своју радњу преселио у кућу г. **Саве Јовановића** преко пута хотела „Америка“
Петар Павић трг. Никшић

Нова књига:

Црна Гора од др Пера Шоћа. Ова књига третира питање Јадранске Жељезнице Србија—Црна Гора и о значају Трансбалканске Жељезнице. Садржи податке о природним њепотама и туризму, као и природном богатству Хане Горе (шуме, руде, рибарство и др.) Цијена је књига 20.— динара. Поручбине прима и завршује књижара **П. Вукотић, Подгорица.**

Кратак извод из великог цијеновника књижаре „Прогрес“ — Никшић

Пјес. Борбе Ропства и Слободе д. 6
Огледало Српско I део „ 10
Цјелокупно Огледало српско „ 30
Освета Косова I део „ 8
Прва варница Светског пожара или убиство Софије Фердинанда „ 4
Руско-јапански рат „ 4
99 најл. пј. М. Шкељановића „ 10
Живи портрети Ј. Ђоновића „ 10
Пјесник и вила од Николе I „ 30
Скупљене пјесме од Николе I „ 30
Балканска царица од Николе I „ 50
На поноћи од Николе I „ 6
Нова кола од Николе I „ 15
Хајдана од Николе I „ 15
свихшестод краља Николеза „ 140
Освета Косова и Сливнице „ 14
Друга Сурдулица Мученичка или смрт 80 Драговићина и Луковаца „ 4
Погибија Вука Лопушине „ 4
Мојковачка битка 1915 „ 5
Погибија Бошка Л. Бошковића „ 6
Велика српска нар. лира са 2000 пјесама и 80 слика пјесника „ 40
Бановић Секуле са 6 пјесема „ 3
Бачванке љубавне пјесме „ 3
Бирчанин Илија са 11 пјесама „ 10
Беј на Кумансвуса сликама „ 3
Беј на Кајмакчалану „ 3
Беј на Косову са 16 слика „ 4
Беј на Битољу и осв. Скадра „ 3
Високи Стеван „ 3
Гаврило Принцип „ 4
Горски Вијенац од Његоша „ 8
Ђорђе Кастриотић са 16 пјесама „ 5
Ђурађ Смедеровац са 7 пјесама „ 3
Женидба Краља Александра „ 3
11 женидба српских јунака „ 3
Женидба Максима и Ђ. Црнојевића „ 3
Змај Огњев Вук „ 3
Из славне и сјајне срп. прошлости Х. књига Вукових пјесама „ 10
Јелисавка Обилна мајка „ 3
Јуначка народна певанија „ 2.50
Краљ Милутин у срп. нар. пјес. „ 2.50
Краљевић Марко са 25 пјес. „ 10
Краљевић Марко мање „ 3
Крај Турске царевине у Европи „ 3
Крвава рат Србије са Бугарском „ 3
Кула Ђуришића и чардак „ Алексића 2.50
Милош Обилић са 20 пјесама „ 10
Московија (рат Русије с Европом) „ 8
Најљепше Вука Караџића пјесме „ 10
Старинске јуначке пјес. „ 10
Ненавенац Вукових пес. „ 10
Пјесме из свјетског рата „ 3
Најодабраније ратне пјес. „ 2.50
Омиљене народне пјесме „ 3
Ослоб. Србије од Турака „ 3
Од бране сватовске пјесме „ 3
Ослобјеђење Срба са 20 пјесама „ 10
Освета Гавр. Принцип „ 5
Пробј. солунског фронта „ 3
Проваст бугарске војске „ 3
Пропаст Тур. силе на Битољу „ 3
Рат Срба са немаром 1914 „ 3
Слом Германо Бугара „ 3
Старина Новак у срп. нар. пјесмама „ 2.50
Сердар Јанковић Стојан „ 3
Србијанин Јанко у срп. н. пјесмама „ 3
Српска лира са 115 љубав. пјесама „ 4
Подизан и јунаштва црногорских соколова и јунака са 29 пј. „ 7
Српско хајдуковање са 29 хајдучких пјесама „ 10

Срби освајају Албанију „ 3
Словенска слога са 14 слика „ 8
Хајдук Вељко срп. јун. са 16 слика „ 10
Цар Душан „ 8
Четовања и мегдани Херцеговаца и Босанаца са 17 пјесама „ 10
Рођење Краљевића Петра „ 4
Велика песмарица „ 4
Бошко Југовић са 7 пјес. „ 3
Турско-бугарска звјер. „ 3
Јунаштва Црногорска „ 2.50
План Цара Вилема и Ф. Јосифа „ 4
Радичевић Цјелокуп. пј. „ 50
Настрадавн хрса „ 12
Робинсон Крузе „ 8
Веселиновић Х. Станко „ 50
Прна брачна ноћ ром. „ 10
Љубавна писма велика „ 10
Писма за љубавнике „ 10
Необичо занимљива љубав. писма „ 4
Љубавна писма и брачне понуде „ 4
Мала љубавна писма „ 2
Учитељ играња и лепог понашања „ 4
Велики наздрављач „ 6
Мањи наздрављач „ 4
Старински вјечити календар „ 12
Народни учитељ Васе Пелагића домаћи лекар за све болести „ 160
Устав Краљ. С. Х. С. „ 5
Закон о жандармерији „ 6
Жандамеријски абортник са пошт. „ 34
Војно казненни законик „ 12
Вуковић: Књажев пут у Цариград „ 5
Увучство како се из карта прориче „ 4
Др. Бошковић Трагедија Црне Горе „ 3
Краљ Никола I и његов двор „ 6
Стерије Кир Јања или Тврдица „ 8
Стерије Покондирана такава „ 8
Закон о Главној Контроли (са п) „ 6
Свето Писмо Старога и Новог Завета у тврдом повезу „ 50
Закон о општинама са поштарином „ 45
Како се пишу писма (латинском) „ 45
Приватна и Љубавна. Молбе, пуномоћнија, препоруке и разне приватне и јавне исправе само „ 15
Дипломат. односи с Русијом „ 5
Германија и Црна Гора „ 5
Убија Јуса Мучина Кршића „ 5
Шопенхауер: О мудрости за живот „ 5
Чубровић Основи педагогије „ 24
Јефкић Сарајевски атентат „ 15
Његош: Лажни цар Шкелан „ 6
Кочић Јазавац пред судом „ 6
Уредба о војној дисциплини „ 7
Закон о заштити јавне безбедности „ 7
Дјела Његошева I књ. са пошт. „ 28
Дјела Његошева II књ. са „ пошт. „ 44
Поштарина и паковање не рачуна се ако је наруџбина преко д. 60. „ 60.
ТРАЖИТЕ ВЕЛИКИ ЦЈЕНОВНИК од књига, слика, икона, дописних књига као и рата, монополских сбразаца као и протокола како за општине тако и за друга надлештва писањих и руге рошколског прибора као и друге робе те да се уверите да су цвјене јевтиније него ма гдје друго. „ поштом
За унутрашњост шаље се поштом уз доплату а за Америку (и друге државе) кад се пошаље новац унапријед. „
На више наруџбине нарочито попуст.

Свака друга срећка добија!

Срећке Држ. Класне Лутрије

ВУЧЕЊЕ СРЕЂАКА ПРВЕ КЛАСЕ ПОЧИЊЕ 9 ЈУЛА 1928 ГОД.
ЦИЈЕНА ЈЕ СРЕЂКАМА:

Дупли цно динара 200	ЈЕДАН ЦИЈЕЛИ Дин. 100.
	1/2 дин. 50 1/4 дин. 25

Ко поручи више од 1 цијелог не плаћа поштарину. За пошиљку новца не плаћа се поштарина када се шаље поштанским чеком. Примамо поручбине и из Америке. За план и поручбине обратити се:

Књижари П. Вукотић, Подгорица

Свака друга срећка добија!

Политички преглед

Београд 15 јуна

У политичком животу од уједињења до данас није било тежег случаја него што је било ове неће у Нар. Скупштини. Четворцу народних посланика: Чед. Кокаковић, Гроњу, Драгићевића и Јелашкићу полиција је силом изнудила из Н. Скупштине. Председник Скупштине Нинко Перкић казнио је по мерици посланике искључењем са неколико сједница. Међушим, они су сматрали да су неправедно кажњени и нијесу хтели напустити Скупштину. Тада је председник Скупштине издао наређење да их полиција силом удаљи. Избацивање народних посланика из Скупштине пратило је великим процесима опозиције. Народна Скупштина за моменат се била претворила у читаву убуњу. Овај догађај учинио је још једнак ушасак на све политичке кругове. Рад ове врсте у нашем парламентаризму нијестин уред нашо државе и у земљи и на страни; рад ове врсте претставља нас у иностранству као обичну некултурну мазу која доноси законе којима се не покорава; и најзад која има парламентаризма, а не зна ни његов значај нити пак разумије његову улогу. Овај сам догађај није обичан случај, већ једна ружна лага на цео наш политички живот. И само овај догађај приказује да је данашња Н. Скупштина не самообна за сваки већи рад. Све се ово мери дивљашти кад у Н. Скупштини има пола народних посланика, које је народ бирао по наређењу полиције. Од таквих нема ни добро народу ни држави. Да ли ће овај жалосни догађај уштицати иколик на даљи рад у Н. Скупштини видјеће се.

Сукоб међу радикалима последњих дана добро је нови обрт као неким примирењу. Опшужба Радикалног Одбора предивно председника владе скинуто је са дневног реда. И сад се не зна ко је у сукобу међу радикалима побједио. У радикалној странци у којој влада потпуно расуло, сад је постигнут само неки споразум да се унутрашњи раздор сакрије, да се не види да и ако ће се продужити један лежан став и према народу и према држави. Наравно до свака политика не слашава радикалну страну, која се мора расапати, а најмање може да користи држави и народу.

Питање државног зајма

Питање државног зајма још се дискутаје у Лондону. Према још неопшарјеним вјестима зајам ће бити закључен у току ових дана. Сличне вјесте даше су и од стране појединих чланова владе.

Влада и опозиција у Н. Скупштини

Послије неколико бурних сједница у Н. Скупштини чине се покушаји да се постигне извесна помирљивост између владе и опозиције. Нарочито се примјећује жива акција пријатеља г. Воје Маринковића, који раде да Маринковић добије састав владе у коју би ушла и коалиција Радићеве и Прибићевићеве странке.

Наши односи према Италији

Последње познате демонстрације у нашој држави противу Италије цијела европска штампа коментарише догађаје. Један велики дио

сјетске штампе подвлачи озбиљност догађаја и сматра да је Италија својим уласком у Албанију запријетила импересима наше државе. Но поред свега штампа подвлачи да ће се ускоро успоставити пријатељски односи.

Петогодишњица смрти Алекса Стамболијског

У четвртак 14 јуна у Београду и свим велим мјестима приређен је свечани помен великом политичком хероју Александру Стамболијском, који је био као жртва за идеју заједнице свих јужних Словена у једној селачкој заједничкој држави.

Р. Ч.

Исхрана и подјела жита

Последњих 120 вагона жита додјелићених вишој области од стране државе пошарјено је по срезовима. Нарочито су биле тешке прилике у Метохији, гдје нијесу биле отворене објасне продавнице. Тамо је жито у продаји било 5.50 и 6 динара. И ако је Метохија раније била наша житница ова народна година била је страшно покосила. Али довозом 30 вагона обласног жита, мало је стање побољшано у крајевима Београд, Андријевце, Пећи и Вакозиде. Иницијативом члана Обл. Одбора г. Вујошевића који се тамо бавио месец дана због исхране створена је и продавница, па је жито одмах код трговаца снижено на 4 динара. У појединим општинама у Црној Гори осјећа се још велика оскудница, али ће ови народ уз велике птње и терете преживјети и ове дане, али ће остати вјечно запамћени. Жалбе на рђаву подјелу општинских одбора постоје, јер су биле неправедне у многим случајевима. И о томе ће Обласни Одбор имати тактикер да узме ствар у обзир.

Свогодишња жетва

У крајевима око Подгорице овогодишња жетва већ је готова. Бијела жита су одлична, у крајевима око Пећи род је као најбољи. Једино у планинским крајевима ако засуши као што је почело може година бити гора него што је била и прешла.

Груписање општина у Шавнику

Посленим указом извршена је груписања општине шавничке, бијоске и душеке општине. У току 20 дана од пријема акта извршиће се избори. Тако ће нова обргована општина бити једна од највећих у срезу шавничком. Груписање општине на добродошло је за буџетске издатке; за лакше издржавање општ. установа и општинских радова. Ово у толико прије, што су све три општине и сувише сиромашне. Како ће се пак кандидације спровести, то зависи од расположења самих сељака, дане траже да биш њихов општинар буде предједник општине. Прије свега треба знати, да на положењу предједника овакве велике општине мора бити искуснији човек, који нарочито добро разумије сељачке домаћинске потребе; затим потребе постављања општине на савременој општинској политици.

Помоћ Градском Позоришту

Министар Просвете г. Милан Грол на предлог г. Нов. Шаулића народног посланика одобрио је помоћ градском позоришту у Никшићу од пет хиљада динара.

План за дом „Захумља“

На својој сједници од прошле сриједи, Управа пјевачког друштва „Захумља“ дефинитивно је усвојила план за свој дом. Према мишљењу адолтера, овај план је један од најспјелијих радова госп. Сукуренка. Зидане дома почеће ускоро, те ће на тај начин Никшић добити зграду која ће имати карактер витимне у уметничким укусне књижевне дворане.

Једно питање г. Шаулића

Народни посланик Новица Шаулић упутио је једно питање на Министра Пошта о успостави аутомобилског поштенског саобраћаја Никшић—Шавник. У своме питању г. Шаулић је детаљно изложио потребе овога поштенског саобраћаја те је очекивања и његову брзу успоставу.

Премештај г. Атанасијевића

Поглавар у Никшићу г. Милан Атанасијевић премештен је за поглавара на Д. Граду. За Никшић је постављен г. Благо Васић ранији поглавар. За вријеме кратког службавана у Никшићу г. Атанасијевић је показао необично много такта и брзог улажења у потребе и прилике наших крајева.

Пенсионисања и постављања

Г. Милвоје Карадић шеф финансијске управе у Шавнику пенсионисан је; г. Ненад Ивановић порезник постављен је за порезника у Шавнику.

Оставка предједника општине

Предједник општине граховске Мирко Јашић поднао је оставку. Избор новог предједника извршиће се у законском року.

ИЗ СУДА:

Претрес по убиству поруч. Милутина Ковачевића

У Петак 15 јуна у олд. Окружном Суду било је судије, по кривници убиства, оптуженом Пуниши Сјакарцу Вујовићу, на Драгове Луке. Вујовић је оптужен да је дана 13 новембра 1920 год. на мјесту Сланске Стране, са неколико одметника напао на засједу путнике међу, којима је био Милутин Ковачевић поруч. који је том приликом погину, а ранији је био Стеван Ковачевић, студент трг. академије и др. Државни тужилац је г. Темо Ђурашковић. Оптуженег брани адвокат Михаило Бошковић док приватни тужилац нема браниоца. По том су прочитане тужбе од стране државног, као и приватног тужилаца, па се послје прешло на испитивање свједока. Саслушање је врше свједока, па је претрес одложен до 5 јула, због других саслушања.

Вјерени:

Г. Н. Ковачевић, зван. поште у Шавнику и г. Јелена М. Таушановић из Жањалка — вјерени. Наше честитаве.

Један новитет за Никшић

Обукарска радња Јова Грбовића у Никшићу, набавила је једну модерну машину за спремања и изне обуће, а нарочито свих врста сандала, и нека динар са цијенама и изградом не уступа велларошким модерним радњама.

Скрећемо пријатељску пажњу пошт. читоцима, нека посјете нашег предузимљивог мајстора, који је први почео са индустријом обуће у нашем крају, јер заиста заслужује сваку пажњу и похвалу.

Бесплатан течај

Ових дана отвара се у Никшићу течај свих врста веза са кројењем у регији никшићске експлоатације Друштва за продају Сингерових Шивањих Машина. Течај је бесплатан и имају право посјете све оне домаћине које имају Сингерове Машине а, како смо извештели, и оне којима се сада даје прилика да уз најповољније цијене купе машину. Пошто је ова ријетка прилика а не кошта ништа, потребно је да се наше домаћине упишу у што већем броју на овај ку с.

Мјесном Одбору Народне Радикалне Странке, Никшић

Овим путем изјављујем, да у будуће нећу бити Ваш члан странке, такође дијем оставку на положај секретара исте. Оволико ради знања и управљања.

13. јуна 1928. г. С поштовањем, Никшић. Лазар Г. Тупањанин трг.

Једна исправка

Молим господња уредника да би у свом цијењеном листу дао мјесто овој исправци.

У 301 броју „Слободне Мисли“ објављена је једна бљешка како се потписати предјед. општине није нашао ни састао са обласним инжињером г. Маринковићем. То је тачно, само није кривница потписатог већ обласног инжињера, који није оба вјестио општинску управу о своме доласку.

Хвала г. уреднику на гостопримству.

Горанско 12 јуна 1928 г.

Милосав Љешевић пред. општине

Поводом једне изјаве

Марко Вујачић „своје вољно“ или под притиском „дубоких“ комбација дао је једну изјаву како се није помирио са нашим уредником. У нашем листу нити пак гдје друго о помири није ни било ријечи. Било је само објављено да се сукоб преда једном формом, а шта ће бити даље то је у питању. Неоспорно да је Вујачић ово објавио да спасе себе и другове од престојећег бламажа у ћемовској комедији. Тешко је то бити сазивач збора на Ђемовском, а немати из свога изборног среза ни десет људи, који вјерују да треба присуствовати збору. На неколико зборовом говором је Марко Вујачић у Никшићу; причао је крупне неистине и сад му све то о главу бије. Жалимо га да му је „ужна политика пропала“, јер тако му је писано. Али га мало разумијемо кад хоће да окуша срћу да види како се може изводити „политика погама“, па жели да се мало набирика на великим ћемовским ширинама. То му дакле нико не смета, а најмање наш уредник, те је најва Вујачићева била непотребна и потпуно деградацирана.

Наши проблеми

Једна ваљана књижица

О Црној Гори се писало до сада прилично доста, али без система. Није се знало, у већини случајева: зашто се пише. Писало се готово тек да се пише и само зато, да би писци рекли свијету што они мисле о каквим крупним проблемима, који су ван домена њиховог сватања. Др. Перо Ђ. Шоћ са својом малом књижицом или „биљешком“ како је сам назива, прави симпатичан изузетак. Ова је дао себи труда и покупио врло интересантна дата о нашој покрајини на архива старих министарстава црногорских и нових југословенских. Дао је прегледно податке о нашем рудном благу, које лежи недирнуто, о шумама, које стоје неексплоатисане о великим комплексима поводних земљишта које треба исушити. Он убједљиво и на основу статистичких бројка тврди да би Црна Гора могла бити једна од најактивнијих покрајина у нашој држави само кад би се обратило више пажње овом врло осјетљивом граничарском крају, „који — по ријечима нашега Крља — уноси новој држави храну какве јој равне нема — осим мајчина млека.“

Књига г. Шоћа је лијеп почетак позитивног и смисљеног рада. Њу мора набавити сваки наш јавни радник и имати је уз се сваком приликом. Кад би било срће да је набаве и сви наши парламентарци који имају толико мало смислу за нашу покрајину.

Књижица се за Никшић продаје у књижари Браће Кавраје.

О Црногорским бојевима

Ових дана намјеравам дати у штампу књигу пјесама, која садржи црногорске бојеве и то: Бој на Моквицу, Глицину, Беранца, Скадру и Бој на Равноу у Пиви. Молим све пријатеље и познанке који желе да купе ову књигу, да ми покупе већи број претлатника, те да на тај начин омогуће штампање пјесама. Београд 15 VI 1928. год.

Љубомир Зековић народни пјесник

Извештавам поштоване муштерије да сам своју

Лимарску радњу преселио у Гундулићеву улици, кућа г. Ђе Јованке Радовић, до Максима Капкараша. Филип Зековић лимар — Никшић.

По свим већим мјестима државе

траже се протоколиране фирме (као штедне, мјешачнице, трговач. радње, књижаре, трафике) за супколектере држ. разредне лутрије за одмах или касније. Натјецатељи нека изводе своје дописе провјерене жигом твртке управити на Главну колектуру државне разредне лутрије:

Банковно кон-
идитно друштво **А. Реин и Друг**
Гајева улица 8 **Загреб** Трг Краља
Томислава 17

ИМАМ НА ПРОДАЈУ

од 300 - 400 товара
загашенога клака
Петар Павић,
НИКШИЋ

ХОТЕЛ „НИКШИЋ“

Преоручује се
цословном и пушничком
свијешу.
Цара Душана улица — Никшић

Јавна благодарност

Приликом смрти нашег драгог, милог и никад непрежаљеног сина, брата и синовца

Душана Ј. Симоновића

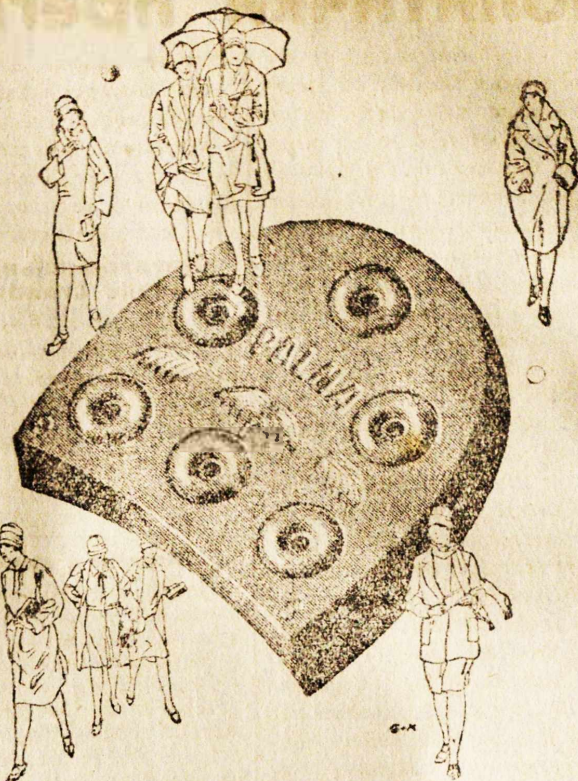
— гимназијалца —

који се после тешког боловања у Београду и код куће, пресели у вјечност у 16 години свога младеначког живота и би сахрањен 1 јуна т. г. у Стубици — Пива. Неумитна смрт, нежну младост нашег Душана пуног младићских идеала и врлина, отргла је камењу нас за навјек и дала нам срцу доживотни тешки ударац.

Најтоплије захваљујемо свима онима, који су радили око милог нам Душана, да га спасу из челюсти грубе смрти, као и онима који су присуствовали погребу драгог нам покојника и онима који су нам личне, телеграфски и писмено изјавили саучешће и тјме нам олакшали у тешком болу за милим покојником.

Стубица — Пива 15. јуна 1923. год.

О жалости:
У име многобројне породице отац ЈОЛЕ

ЖЕНА И ЊЕЗИН ХОДИ!

Један бистар француз тврдио је да се плеиство једне жене познаје по њеном ходу. Ритмус, еластичност и сигуран корак то је код жене.

ПАЛМА КАУЧУК ПОТПЕТИЦА

Сваки корак сигуран и еластичан.

За ципеле са француским петама употребљава се нова тина ПАЛМА ЛИНО потпетице коју сваки обућар прихвати.

**Адвокат
Јефто Л. Павић**

Никшић
Канцеларија:
У згради хотел „Америка“

**Михаило Бошковић
АДВОКАТ**

Никшић Његошева улица
(до хотел „Америка“)

ИНДУСТРИЈА

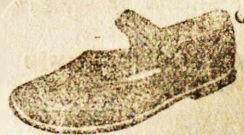
У Н И К Ш И Ћ У

ОБУЋЕ

За ову летњу сезону у својој
обућарској радњи израђујем

Све врсте шивених сандала

са ђоном званим „бифл“, који се одликује својом еластичношћу и квалитетом. Ове сандале су нарочито препоручљиве за особе које пате од жуљева. Такође израђујем **све врсте** мушке, женске и дјечије шивене обуће од свих врста кожа и у свим комбинацијама. Цијене мојих сандала и све обуће апсолутно **искључују сваку конкуренцију**, јер сву ту обућу радим на једној ново-добивеној практичној и модерној машини.

**Поручене сандале
израђујем за 2 сата**

**ОБУЋАРСКА РАДЊА
Јов. Грбовић Никшић**